

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Кафедра обліку і оподаткування

На правах рукопису

ПШЕНИЧНА МАРІЯ ВІТАЛІЇВНА

**ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ В ОБЛІКУ,
АНАЛІЗІ ТА АУДИТІ: ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА
ЗАСТОСУВАННЯ**

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»

Робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Науковий керівник:
**ФАТЕНОК-ТКАЧУК АЛЛА
ОЛЕКСАНДРІВНА,**
кандидат економічних наук, доцент

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол № 6
засідання кафедри обліку та оподаткування
від 04.12.2024 р.

Завідувач кафедри
_____ Проф. Садовська І. Б.

ЛУЦЬК – 2024

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет економіки та управління
Кафедра обліку і оподаткування
Другий (магістерський) рівень
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма «Облік і
оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

«27» вересня 2023 року

ЗАВДАННЯ НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ (ПРОЕКТ)
ЗДОБУВАЧУ ОСВІТИ

Пшеничній Марії Віталіївній

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Інформаційні системи в обліку, аналізі та аудиті: теорія, методика застосування.

Керівник проекту (роботи) Фатенок-Ткачук Алла Олексаєдрівна, к.е.н., доцент,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

2. Строк подання студентом роботи (проекту) 04.12.2024 р.

3. Мета та завдання випускної кваліфікаційної роботи (проекту) є обґрунтування необхідності та важливості інформаційних систем в обліку а також розкриття переваг та методики застосування. Основними завданнями дослідження можна вважати такі, як: розкрити сутність інформаційних систем для обліку та аудиту; охарактеризувати переваги використання інформаційних систем; дослідити Українські та зарубіжні інформаційні системи обліку та аудиту; розкрити методику застосування інформаційних систем для обліку та аудиту; здійснити аналіз інформаційних систем діяльності АТ «XXXXXXXXXX»; обґрунтувати необхідність впровадження інформаційних систем на підприємствах для сталого планування;

4. Дата видачі завдання 27.09.2023р.

АНОТАЦІЯ

Пшенична М.В. Інформаційні системи в обліку, аналізі та аудиті: теорія, методика застосування на матеріалах підприємства ××××××× (×××××××). Рукопис. Випускна кваліфікаційна робота магістра за спеціальністю «Облік і оподаткування». Волинський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, 2024.

Дипломна робота присвячена дослідженню ролі та застосування інформаційних систем у бухгалтерському обліку, аналізі та аудиті. У роботі розглянуто теоретичні аспекти функціонування таких систем, а також детально проаналізовано методичні підходи до їх впровадження в процеси бухгалтерського обліку, фінансового аналізу та аудиту на підприємствах різних галузей. З огляду на стрімкий розвиток інформаційних технологій та їх вплив на економічні процеси, дослідження виявляє критичну важливість інтеграції сучасних інформаційних систем для підвищення ефективності облікових і аудиторських процедур. Визначено, що завдяки використанню сучасних програмних засобів підприємства можуть значно покращити якість, достовірність і точність фінансової звітності, що сприяє прийняттю зважених управлінських рішень.

У ході проведення SWOT та PEST аналізів було виявлено конкурентні переваги підприємства, а також потенційні ризики, які слід враховувати. Отримані результати щодо конкурентного середовища можуть бути використані під час розробки стратегічних планів, спрямованих на подальший розвиток компанії в умовах зростаючої конкуренції сьогодення.

Наукова новизна роботи полягає у розкритті сучасних підходів до впровадження інформаційних систем обліку, що враховують як технологічні, так і організаційні аспекти. Робота також містить практичні рекомендації щодо вибору та впровадження інформаційних систем для підприємств, які прагнуть оптимізувати свої облікові процедури, мінімізувати вплив людського фактору та забезпечити високий рівень якості фінансової звітності.

Практичне значення мають методичні рекомендації, що формують механізм впровадження інформаційних систем обліку аналізу та аудиту. Запропонована методика може стати основою при впровадженні інформаційних систем в підприємство а також для інтеграції систем між собою.

Ключові слова: інформаційні системи, бухгалтерський облік, аналіз, аудит, автоматизація, фінансова звітність, програмні засоби.

ANNOTATION

Pshenychnya M.V. Information Systems in Accounting, Analysis, and Auditing: Theory, Methodology of Application Based on the Materials of ×××××××. Manuscript. Master's qualification thesis in the specialty “Accounting and Taxation”. Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, 2024.

The thesis is dedicated to the study of the role and application of information systems in accounting, analysis, and auditing. It examines the theoretical aspects of these systems' functioning and provides a detailed analysis of methodological approaches to their implementation in accounting, financial analysis, and auditing processes at enterprises across various industries. Given the rapid development of information technologies and their impact on economic processes, the research highlights the critical importance of integrating modern information systems to enhance the efficiency of accounting and auditing procedures. It has been determined that by utilizing advanced software tools, enterprises can significantly improve the quality, reliability, and accuracy of financial reporting, thereby facilitating well-informed managerial decision-making.

Through the application of SWOT and PEST analyses, the study identifies the competitive advantages of enterprises as well as potential risks that must be addressed. The findings on the competitive environment can be utilized in developing strategic plans aimed at advancing company growth in the face of increasing contemporary competition.

The scientific novelty of the work lies in the presentation of modern approaches to the implementation of accounting information systems, considering both technological and organizational aspects. The thesis also includes practical recommendations for selecting and implementing information systems for enterprises seeking to optimize their accounting processes, minimize the influence of the human factor, and ensure a high level of financial reporting quality.

The practical significance of the research is reflected in the methodological recommendations that form a framework for the implementation of accounting, analysis, and auditing information systems. The proposed methodology can serve as a foundation for integrating information systems within enterprises and ensuring seamless system interoperability.

Keywords: information systems, accounting, analysis, audit, automation, financial reporting, software tools.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ В ОБЛІКУ, АНАЛІЗІ ТА АУДИТІ.....	10
1.1 Теоретичні основи інформаційних систем і технологій в бухгалтерському обліку.....	10
1.2 Методологічне застосування та впровадження ІСО в обліку.....	16
1.3 Переваги та потенційні недоліки застосування ІСО.....	18
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОСНОВІ ПІДПРИЄМСТВА «XXXXXXXXXX».....	22
2.1 Характеристика досліджуваного підприємства.....	22
2.2 Аналіз фінансово-економічного стану досліджуваного підприємства.....	26
2.3 Аналіз платоспроможності за для відшукання резервів для організації інформаційних систем обліку.....	29
РОЗДІЛ 3..... ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИХ ПРОЦЕДУР З ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ОБЛІКУ...	36
3.1 Аналіз зовнішнього середовища АТ «XXXXXXXXXX» у процесі планування стратегічного розвитку підприємства.....	36
3.2 Механізм інтеграції інформаційних систем в облікову політику підприємства.....	44
ВИСНОВКИ.....	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51
ДОДАТКИ.....	57

ВСТУП

Актуальність теми магістерської роботи зумовлена стрімким розвитком інформаційних технологій і їх впливом на трансформацію облікових процесів. У сучасних умовах автоматизація бухгалтерського обліку, фінансового аналізу та аудиту стає невід'ємною складовою ефективного управління підприємствами. Використання інформаційних систем дозволяє підвищити точність облікових даних, знизити ризики помилок і приймати більш обґрунтовані управлінські рішення, що особливо важливо в умовах глобалізації економіки та посилення конкурентного середовища.

Мета дослідження – розробити теоретичні та методичні основи застосування інформаційних систем у бухгалтерському обліку, фінансовому аналізі та аудиті, а також обґрунтувати доцільність їх впровадження з метою підвищення ефективності облікових процесів і якості управління на підприємствах.

Досягнення мети дослідження вимагало визначення та вирішення таких **завдань**:

- Проаналізувати сучасний стан розвитку інформаційних систем, що використовуються в бухгалтерському обліку, аналізі та аудиті.
- Дослідити теоретичні аспекти функціонування інформаційних систем у контексті їх впливу на автоматизацію облікових процесів.
- Визначити методологічні підходи до впровадження інформаційних систем у бухгалтерський облік, фінансовий аналіз і аудит.
- Оцінити ефективність використання сучасних програмних засобів у процесі обліку й аудиту на основі досвіду підприємства «XXXXXXXXXXXX».
- Розробити рекомендації щодо оптимізації облікових процедур шляхом інтеграції інформаційних систем, спрямованих на мінімізацію ризиків і підвищення точності облікових даних.

- Обґрунтувати вплив автоматизації на якість фінансової звітності та управлінських рішень. Ці завдання допомагають реалізувати загальну мету дослідження та розкрити ключові аспекти використання інформаційних систем у сфері обліку.

Об'єктом дослідження є підприємство «XXXXXXXXXX» зокрема застосування інформаційних систем обліку та переваги їх застосування.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти впровадження й використання інформаційних систем у процесах обліку, аналізу та аудиту на підприємстві, зокрема їх вплив на підвищення ефективності облікових процедур і якості управлінських рішень.

Матеріалами дослідження є теоретичні джерела, нормативно-правові акти, що регламентують бухгалтерський облік та аудит, сучасні методичні підходи до автоматизації облікових процесів, а також дані підприємства «XXXXXXXXXX», які включають облікову політику, фінансову звітність і внутрішню документацію.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в уточненні теоретико-методичних засад і розробленні науково-практичних рекомендацій щодо використання інформаційних систем у бухгалтерському обліку, аналізі та аудиті. Основні положення новизни:

удосконалено:

методичні рекомендації щодо впровадження інформаційних систем з акцентом на мінімізацію ризиків, пов'язаних із людським фактором, та підвищення точності облікових даних;

підходи до інтеграції інформаційних систем у систему управлінського обліку підприємства з урахуванням специфіки його діяльності.

набули подальшого розвитку:

теоретичні засади використання інформаційних систем у бухгалтерському обліку, аналізі та аудиті для оптимізації облікових процедур;

обґрунтування впливу автоматизації облікових процесів на якість фінансової звітності та прийняття управлінських рішень.

Практичне значення отриманих результатів. Розроблені рекомендації можуть бути використані підприємствами аналогічними до підприємства «XXXXXXXXXX», для вдосконалення та автоматизації облікових процедур та фінансової звітності, також запропоновані методичні підходи є досить універсальними і можуть бути адаптованими та застосованими на інших підприємствах які прагнуть оптимізувати бухгалтерський облік та аудит.

Особистий внесок магістра. Кваліфікаційна робота магістра – результат самостійного наукового дослідження.

Апробація результатів дослідження. Основні положення кваліфікаційної роботи магістра доповідались на міжнародних конференціях, зокрема VII науково-практичній міжнародній інтернет-конференції молодих науковців, здобувачів освіти «Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування» (21 листопада 2024 р., м. Луцьк).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ В ОБЛІКУ, АНАЛІЗІ ТА АУДИТІ

1.1 Теоретичні основи інформаційних систем і технологій в бухгалтерському обліку

Сучасні інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку удосконалюють інформаційне забезпечення підприємства, суттєво підвищуючи якість обробки облікової інформації а також суттєво підвищує швидкість формування звітності. Інформаційна система обліку (ІСО) являє собою сукупність інформації, апаратно-програмних і технологічних засобів, баз даних, методів і процедур управління, які реалізують функції збору, оброблення, нагромадження та оброблення інформації для підготовки та прийняття ефективних управлінських рішень.

Автоматизація бухгалтерського обліку забезпечує ефективність, точність та надійність обробки інформації. Інформаційні системи дозволяють автоматизувати багато рутинних бухгалтерських операцій, що прискорює обробку інформації і зменшує ймовірність помилок. Також інтеграція технологій, таких як штучний інтелект і машинне навчання, дозволяє підвищити точність облікової інформації та забезпечити надійність фінансових звітів. Застосування інформаційних технологій дозволяє збільшити швидкість підготовки звітів, що особливо важливо в умовах швидко змінюючогося бізнес-середовища. Інтеграція електронного обміну документами забезпечить зменшення паперової взаємодії а також посилить інформаційну безпеку. Використання електронного обміну документами спрощує обробку великої кількості документації і зменшує ризик втрати чи пошкодження даних[1; 2].

Технології електронних підписів забезпечують юридичну обов'язковість електронних документів, а системи криптографічного захисту забезпечують безпеку конфіденційної інформації.

Використання хмарних технологій відповідає за збереження та доступність даних а також легке масштабування. Хмарні технології дозволяють зберігати та резервувати дані в безпечних сховищах, а також забезпечують доступ до них з будь-якого місця та пристрою. Бухгалтерія може вигідно використовувати хмарні рішення для масштабування своїх потреб у зберіганні та обробці даних з ростом бізнесу. Аналітика та звітність дозволяє використання Big Data а також створення інтерактивних звітів в реальному часі. Обробка великих обсягів даних дозволяє виявляти тенденції, прогнозувати результати та вдосконалювати стратегічне прийняття рішень.

Системи звітності в реальному часі дозволяють бізнес-лідерам швидко реагувати на зміни в фінансовому стані підприємства та приймати своєчасні рішення. За забезпечення безпеки інформації відповідає кібербезпека та контроль доступу. Застосування сучасних методів кіберзахисту допомагає уникати крадіжок даних та забезпечує надійність інформаційних потоків.

Розробка систем контролю доступу дозволяє обмежувати доступ до конфіденційної інформації лише авторизованим користувачам. Використання сучасних інформаційних систем і технологій у бухгалтерському обліку допомагає підвищити ефективність, точність та безпеку обробки облікової інформації на підприємстві, що в свою чергу сприяє успішному функціонуванню бізнесу.

Таблиця 1.1

Основні складові інформаційних систем обліку

Складова	Функція
База даних	зберігає фінансову інформацію (облікові записи, транзакції, звіти).
Програмне забезпечення	інструменти для обробки даних і генерації звітів.
Методологія обліку	стандарти, правила і процедури, які визначають, як вести облік.
Засоби введення та виведення інформації	для введення даних (наприклад, через бухгалтерські документи) і виведення у вигляді звітів та аналітики.

Примітка: сформовано автором.

Інформаційні системи обліку можна класифікувати за двома основними ознаками, за функціональністю та за рівнем інтеграції (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2

Класифікація систем обліку

За функціональністю	За рівнем інтеграції
Бухгалтерські системи (IC, BAS): орієнтовані на ведення обліку, розрахунок податків, формування звітів.	Окремі облікові модулі: використовуються для ведення конкретних задач (наприклад, управління запасами або облік витрат).
Фінансово-аналітичні системи (SAP, Oracle): призначені для аналізу фінансових показників, управління бюджетом і прогнозування.	Комплексні системи: включають інтеграцію всіх облікових і управлінських функцій, що дає можливість вести повний фінансовий облік та управлінську звітність.

Примітка: сформовано автором на основі джерел [1; 3].

Аналіз вузькоспеціалізованих та фундаментальних праць за тематикою кваліфікаційної роботи. Теоретичні основи інформаційних систем в обліку, аналізі та аудиті є ключовим елементом у сучасному підході до ведення бухгалтерського обліку та фінансового аналізу. Нижче наведено деякі з основних теоретичних принципів, які формують фундамент для розуміння ролі інформаційних систем у цих областях (На основі аналізу десетрацій українських та зарубіжних вчених таблиця 1.3 та 1.4).

Інтеграція інформаційних технологій в обліку: Застосування сучасних інформаційних технологій у бухгалтерському обліку дозволяє підвищити ефективність, точність та швидкість обробки фінансової інформації. Інтеграція різних аспектів обліку сприяє створенню єдиного інформаційного простору.

Стандартизація та відповідність міжнародним нормам: використання інформаційних систем в обліку повинно враховувати відповідність міжнародним стандартам обліку та аудиту. Це забезпечує єдність підходів і стандартів у фінансовій звітності та полегшує порівняння даних між різними компаніями та країнами.

Автоматизація процесів обліку та аналізу: Застосування інформаційних систем дозволяє автоматизувати багато рутинних операцій, що полегшує облік та аналіз фінансової інформації. Це сприяє збільшенню продуктивності та зниженню ймовірності помилок.

Таблиця 1.3

Аналіз дисертаційних досліджень (авторефератів) з питань дослідження інформаційних систем в обліку аналізі та аудиті

Автор	Назва дисертації	Місце захисту, рік	Предмет	Об'єкт	Наукова новизна отриманих результатів
Осмятченко Володимир Олександрович	Бухгалтерський облік в умовах застосування інформаційних технологій: теорія та організація	Київ, 2011	Теоретичні, методологічні та організаційні положення бухгалтерського обліку в умовах застосування інформаційних технологій.	Бухгалтерський облік в умовах його автоматизації.	Удосконаленні теоретичних, методологічних та організаційних засад бухгалтерського обліку в умовах застосування інформаційних технологій
Федько Микола Романович	«система товарно-складського обліку з функцією прогнозування попиту на товари	Київ, 2021	Методи прогнозування попиту на товари	Інформаційна система товарно-складського обліку з функцією прогнозування попиту на товари	Запропоновано комбінований підхід у прогнозуванні попиту на товари з використанням та поєднанням кількох методів прогнозування задля підвищення точності прогнозів.
Гушко Сергій Володимирович	Облік і аудит виробничих витрат в умовах функціонування інформаційних систем підприємства	Київ, 2003	Діюча інформаційно-аналітична система управління обліку та аудиту виробничих витрат на підприємствах криворізького регіону в умовах ринкової економіки	Облік і аудит виробничих витрат в умовах функціонування інформаційних систем та прийняття управлінських рішень.	розроблена інформаційно-аналітична система управління виробничими витратами IACSPC (Information Analytical Control System of Production Cost), яка охоплює набір методичних прийомів ведення обліку та аудиту виробничих витрат
Дабіжа Дмитро Вікторович	Використання обліків та автоматизованих інформаційних систем при розслідуванні	Київ, 2017	Використання обліків та автоматизованих інформаційних систем при розслідуванні	Суспільні відносини, що виникають у кримінальному провадженні під час	Дисертація є одним із перших в Україні комплексним монографічним дослідженням проблемних питань обліків та автоматизованих

	кримінальних правопорушень		кримінальних правопорушень.	використання обліків та автоматизованих інформаційних систем.	інформаційних систем при розслідуванні кримінальних правопорушень в умовах реформування системи правоохоронних органів.
--	----------------------------	--	-----------------------------	---	---

Примітка: сформовано автором.

Таблиця 1.4

Аналіз авторефератів дисертацій українських вчених за 2003-2021 рр.

Галузь науки	Шифр та назва спеціальності	Рік	Автор	Тема
Економічні науки	08.06.04 Бухгалтерський облік, аналіз та аудит	2003	Гушко Сергій Володимирович	Облік і аудит виробничих витрат в умовах функціонування інформаційних систем підприємства
Економічні науки	08.00.09 Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)	2011	Осмятченко Володимир Олександрович	Бухгалтерський облік в умовах застосування інформаційних технологій: теорія та організація
Юридичні науки	12.00.09 кримінальний процес та криміналістика	2017	Дабіжа Дмитро Вікторович	Використання обліків та автоматизованих інформаційних систем при розслідуванні кримінальних правопорушень
Технічні науки	05.13.06 Інформаційні технології	2021	Федько Микола Романович	«система товарно-складського обліку з функцією прогнозування попиту на товари

Примітка: сформовано автором на основі джерел [4; 5; 6; 7].

Забезпечення конфіденційності та безпеки інформації: Теоретичні аспекти інформаційних систем включають в себе питання конфіденційності та безпеки фінансової інформації. Важливо розробляти та впроваджувати заходи забезпечення інформаційної безпеки для запобігання несанкціонованому доступу та витокам конфіденційної інформації.

Роль інформаційних систем у фінансовому аналізі: Теоретичні основи фінансового аналізу включають у себе розгляд ролі інформаційних систем у зборі, обробці та аналізі фінансової інформації для прийняття рішень. Це також включає розробку відповідних методик та підходів для використання інформаційних систем у фінансовому аналізі.

Аудит інформаційних систем: Теоретичні основи аудиту інформаційних систем включають в себе визначення стандартів та процедур для перевірки

ефективності та безпеки інформаційних систем у контексті обліку та аналізу. Загальна ідея полягає в тому, що теоретичні основи інформаційних систем в бухгалтерському обліку, аналізі та аудиті спрямовані на вдосконалення якості обробки інформації, забезпечення її надійності та відповідності високим стандартам.

1.2 Методологічне застосування та впровадження ІСО в обліку

Автоматизація процесів та обробка даних

Інформаційна процеси здатні автоматизувати рутинні облікові процеси різної складності наприклад бухгалтерські записи, нарахування зарплати, нарахування податків або підготовка регулярних фінансових звітів. Автоматизація вище перелічених процесів мінімізує вірогідність помилок пов'язаних з людським фактором, а також суттєво спрощують виконання завдань і відчутно економлять час фахівця [8].

Аналітична функція

Завдяки засобам ІСО можна проводити глибокий та детальний аналіз даних в реальному часі в будь якому куточку світу, що дозволяє постійно покращувати управлінські рішення. Наприклад керівництво підприємства може використовувати ІСО для аналізу грошових потоків, витрат, рентабельності чи прибутковості.

Контроль та аудит

ІСО надає можливість внутрішнього контролю підприємства через автоматичний аудит та моніторинг фінансових операцій, вбудовані інструменти навіть можуть попереджати про потенційні невідповідності чи порушення задля легкого виправлення.

Інтеграція з зовнішніми системами

Сучасні ІСО можуть бути інтегровані з іншими інформаційними системами, такими як CRM (системи управління відносинами з клієнтами) або

ERP (планування ресурсів підприємства), що дозволяє забезпечити загальну координацію бізнес-процесів.

Впровадження ІСО в облік підприємства вимагає дотримання кількох методологічних підходів задля забезпечення ефективності системи а також відповідності вимогам підприємства.

Аналіз потреб підприємства

Перед впровадженням ІСО необхідно провести аналіз потреб підприємства та визначити що саме має бути автоматизоване. Підбір ПЗ повинен базуватися на потребах підприємства, масштабах діяльності, типу обліку (податковий, бухгалтерський, управлінський), а також специфіки галузі.

Підготовка даних

Перш ніж впроваджувати ІСО потрібно підготувати та ретельно перевірити наявні дані на точність. Це включає також введення даних після перевірки на правильність та на відповідність до чинного законодавства та вимог бухгалтерського обліку задля уникнення будь якої помилки [10].

Навчання персоналу

Ефективність ІСО напряду залежить від їх використання та кваліфікації персоналу, тому надзвичайно важливо забезпечити відповідне навчання або курси для бухгалтерів, фінансових аналітиків і управлінського персоналу для роботи з системою а також забезпечити можливість передачі знань для нових поколінь персоналу у випадку його зміни або розширення штату.

Контроль та аудит системи

Інформаційні системи повинні постійно перевірятися на відповідність вимогам підприємства та зовнішнім нормативам які в сучасному світі зазнають постійних змін та адаптацій під реалії. Внутрішні аудити допомагають виявити потенційні недоліки системи і суттєво зменшити ризики помилок або шахрайства в середині підприємства [51].

1.3 Переваги та потенційні недоліки застосування ІСО

Переваги:

Підвищення продуктивності: автоматизація рутинних процесів дозволяє виконувати завдання швидше та ефективніше.

Точність даних: ймовірність помилок через людський фактор мінімізується.

Можливість аналізу: надає інструменти для аналізу та прогнозування фінансів.

Прозорість обліку: легкий доступ до даних та звітів допомагає в покращенні управлінських рішень а також дозволяє переглянути всі попередні зміни та знайти помилку.

Недоліки:

Залежність від технологій: для роботи з подібними програмними рішеннями потрібне відповідне апаратне забезпечення, можливі збої в роботі або атаки хакерів які можуть вплинути на роботу підприємства.

Навчання персоналу: вимагає інвестицій в навчання персоналу, підтримку користувачів а також постійних тренінгів з безпеки та інтернет гігієни для мінімізації витоку даних або спланованої хакерської атаки на підприємство безпосередньо.

Висока вартість впровадження: нині всі ІСО які надають широкий спектр можливостей для користувача є платними, чим більше підприємство тим більше тонкощів в роботі програми і тим вища вартість ПЗ.

Програми для обліку аудиту та аналізу підприємства мають різноманітні переваги та недоліки залежно від їх функціональності, специфіки використання та цінової політики.

Короткий огляд переваг та недоліків найпопулярніших систем для обліку аудиту та аналізу бізнесу в світі та в Україні продемонстровано в таблицях 1.4 та 1.5.

Таблиця 1.5

Переваги та недоліки систем для обліку та аудиту в світі.

Назва програми	Переваги	Недоліки
SAP Audit Management	Інтеграція з іншими продуктами SAP. Високий рівень автоматизації процесів аудиту. Можливість аналізу великих обсягів даних в реальному часі. Відмінні можливості для звітності. Хмарна інфраструктура, що дозволяє доступ з будь-якого пристрою.	Висока вартість впровадження та підтримки. Складний інтерфейс, що потребує спеціалізованого навчання. Високі вимоги до ресурсів ІТ.
TeamMate Audit Management	Зручний інтерфейс з можливістю налаштування під потреби користувача. Потужні функції для автоматизації аудиторського процесу. Можливість співпраці в команді в режимі реального часу. Інтеграція з іншими ERP та бухгалтерськими системами.	Відносно висока вартість впровадження. Потребує регулярних оновлень для повної відповідності новим стандартам.
ACL Analytics (Galvanize)	Широкі можливості аналізу даних. Автоматизація виявлення ризиків і шахрайства. Можливість інтеграції з різними джерелами даних (ERP, CRM). Потужна аналітична платформа для розширених обчислень і звітів.	Складний для початківців, потребує глибокого навчання. Доволі висока вартість ліцензії. Може бути перевантажений зайвими функціями для малих підприємств.
CaseWare Working Papers	Інтеграція з іншими продуктами CaseWare. Широкі можливості для автоматизації документообігу та аудиту. Інтуїтивно зрозумілий інтерфейс для звітності. Підтримка різних стандартів аудиту (IAS, IFRS).	Відносно висока вартість впровадження. Потребує регулярних оновлень для повної відповідності новим стандартам.
IDEA Data Analysis	Потужний інструмент для аналізу даних і аудиторських перевірок. Простота у використанні для аналізу великих обсягів даних. Вбудовані шаблони для звітності, що економлять час. Широкий спектр інструментів для обробки фінансової інформації.	Обмежена інтеграція з деякими сучасними ERP-системами. Не підходить для глибокого фінансового аналізу поза аудиторськими функціями.
AuditBoard	Хмарне рішення з високим рівнем безпеки. Інтуїтивно зрозумілий інтерфейс і швидке впровадження. Легка інтеграція з іншими системами управління ризиками. Гарна підтримка клієнтів.	Відносно новий гравець на ринку, тож можуть виникати питання щодо стабільності. Вартість залежить від розміру організації та може зрости для більших компаній.

Примітка: сформовано автором.

Таблиця 1.6

Переваги та недоліки систем для обліку та аудиту в Україні.

Назва програми	Переваги	Недоліки
1С: Підприємство	<p>Висока популярність в Україні.</p> <p>Інтеграція з іншими бухгалтерськими та фінансовими системами.</p> <p>Підтримка обліку за українськими стандартами (зокрема для податкового обліку).</p> <p>Доступна ціна для малого та середнього бізнесу.</p> <p>Можливість налаштування для потреб конкретного підприємства.</p>	<p>Складність у налаштуванні і використанні для недосвідчених користувачів.</p> <p>Часті оновлення через зміни в законодавстві.</p> <p>Певні функції аудиту обмежені, що вимагає додаткового доопрацювання.</p>
M.E.Doc	<p>Офіційна підтримка податкової звітності в Україні.</p> <p>Зручність у веденні документообігу і поданні звітів до контролюючих органів.</p> <p>Інтеграція з 1С та іншими обліковими системами.</p> <p>Програмне забезпечення підтримує електронні цифрові підписи.</p>	<p>Висока надійність і масштабованість для великих компаній.</p> <p>Широкі можливості для аналізу даних та аудиту.</p> <p>Інтеграція з іншими продуктами SAP.</p>
BAS (Business Automation Software)	<p>Сучасна альтернатива 1С, розроблена з урахуванням нових стандартів в Україні.</p> <p>Розширені функції для автоматизації бізнес-процесів і аудиту.</p> <p>Можливість інтеграції з бухгалтерськими та фінансовими модулями.</p> <p>Регулярні оновлення відповідно до змін у законодавстві України.</p>	<p>Вартість впровадження та навчання користувачів може бути високою.</p> <p>Програма може бути складною для малого бізнесу через велику кількість налаштувань.</p> <p>Потребує кваліфікованих спеціалістів для підтримки.</p>
SAP Business One (локалізована версія)	<p>Підтримка локалізації для України (у тому числі податкового обліку).</p> <p>Висока надійність і масштабованість для великих компаній.</p> <p>Широкі можливості для аналізу даних та аудиту.</p> <p>Інтеграція з іншими продуктами SAP.</p>	<p>Дуже висока вартість впровадження і підтримки.</p> <p>Високі вимоги до інфраструктури та IT-підтримки.</p> <p>Складність освоєння для малих та середніх компаній.</p>
Парус: Підприємство	<p>Підтримка українських стандартів бухгалтерського та фінансового обліку.</p> <p>Інтеграція з системами електронного документообігу та податкової звітності.</p> <p>Широкий спектр функцій для обліку та аудиту фінансів підприємства.</p> <p>Локальна підтримка та регулярні оновлення.</p>	<p>Інтерфейс може здатися застарілим для користувачів сучасних ERP-систем.</p> <p>Не завжди легко інтегрується з іншими міжнародними системами.</p> <p>Обмежені можливості для міжнародних компаній, які працюють в Україні.</p>
СКРІБЕ	<p>Відповідність українським вимогам та стандартам обліку і звітності.</p>	<p>Більш вузька сфера застосування порівняно з</p>

	Підтримка електронного документообігу та податкових звітів. Інтеграція з іншими бухгалтерськими системами та електронними підписами. Відносно низька вартість.	системами типу 1С або BAS. Обмежений функціонал для великих підприємств та глибокого аудиту.
--	--	---

Примітка: сформовано автором.

Отже для великих підприємств і корпорацій найкращим варіантом можуть бути SAP Audit Management або TeamMate, оскільки вони пропонують масштабованість і потужні інструменти для аудиту. Для середнього бізнесу оптимальними можуть бути CaseWare або ACL Analytics, а для невеликих компаній або підприємців – IDEA або AuditBoard, через їх простоту і відносно нижчу вартість.

Відповідно 1С: Підприємство та BAS залишаються найпопулярнішими системами для обліку та аудиту в Україні через їх універсальність і локалізацію під українські стандарти [16].

Для компаній, які орієнтуються на легкий документообіг і податкову звітність, кращим вибором може бути М.Е.Дос.

Великі підприємства, які прагнуть інтеграції з міжнародними стандартами, можуть звернути увагу на SAP Business One.

Для середніх і малих компаній Парус або СКРІБЕ будуть економічно вигіднішими і простішими у використанні.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОСНОВІ ПІДПРИЄМСТВА «XXXXXXXXXXXX»

2.1 Характеристика досліджуваного підприємства

Приватне акціонерне товариство «XXXXXXXXXXXX», яке спеціалізується на виробництві бігбегів, створене і функціонує відповідно до законодавства Польщі, включаючи положення про комерційні компанії, економічний кодекс та інші нормативно-правові акти. Основною метою діяльності підприємства є задоволення попиту клієнтів на високоякісну пакувальну продукцію, отримання прибутку та підвищення ринкової позиції компанії шляхом впровадження інноваційних рішень та розширення асортименту продукції.

Предметом діяльності ПрАТ «XXXXXXXXXXXX» є виробництво та реалізація бігбегів (FIBC) різних видів і розмірів, надання послуг з персоналізації пакувальних рішень (друк логотипів, індивідуальні розміри та конструкції), переробка текстильних матеріалів для створення екологічних пакувальних продуктів, продаж готової продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках а також забезпечення клієнтів пакувальними рішеннями для сільськогосподарської, будівельної, харчової та хімічної промисловості.

Організація виробництва ПрАТ «XXXXXXXXXXXX» має розгалужену структуру, що включає основне та допоміжне виробництво. Основне виробництво включає кілька ключових етапів: Екструзія поліпропіленових ниток, які є основою для майбутньої тканини, ткацький цех, де відбувається виготовлення полотен для бігбегів. Розкрійний цех, де тканина розкроюється відповідно до замовлень клієнтів та цех зварювання та прошивки, де виготовляються готові вироби.

Допоміжні підрозділи включають: лабораторію якості, (яка перевіряє матеріали та готову продукцію), технічний відділ, що відповідає за

обслуговування і модернізацію обладнання та відділ логістики для забезпечення своєчасної доставки продукції.

Управління ПрАТ включає:

Загальні збори акціонерів, які визначають основні напрями діяльності, затверджують фінансові результати та розподіл прибутку.

Раду директорів, що контролює виконання стратегічних планів і затверджує великі інвестиційні проекти.

Виконавчий орган (управлінська команда), який відповідає за поточну діяльність підприємства.

Трудові ресурси: На підприємстві працює близько 250 осіб, з яких:

70% належать до промислово-виробничої групи (оператори обладнання, працівники складів, майстри цехів), 30% становить адміністративно-управлінський персонал (менеджери, інженери, фахівці з якості, логісти).
 ×××××××××× активно підтримує висококваліфікованих спеціалістів та прагне стати одним із найбільших роботодавців у регіоні. Компанія також акцентує увагу на соціальній відповідальності та місцевій підтримці, що підкреслює її роль як важливого гравця на ринку. Загалом, підприємство демонструє зростання та інновації у виробництві біг-бегів, підтримуючи високі стандарти якості та розширюючи свою присутність на ринку.

Логістика та реалізація ПрАТ «××××××××××» активно співпрацює з міжнародними партнерами, що дозволяє експортувати бігбегі до багатьох країн Європи. Підприємство має власний транспортний парк, що забезпечує гнучкість доставки та виконання замовлень у визначені терміни.

Ця структура та підходи до управління дозволяють ПрАТ «××××××××××» підтримувати високу якість продукції, зберігати конкурентоспроможність і задовольняти попит клієнтів у динамічних умовах ринку.

Організаційна та технологічна структура:

×××××××××× працює за гнучкою моделлю, що дозволяє обслуговувати малих та середніх виробників, зокрема з України, надаючи їм доступ до європейських ринків. Компанія орієнтована на довгострокові партнерські

стосунки та соціальну відповідальність, активно підтримуючи місцеві ініціативи та громаду.

З точки зору технологічних процесів, компанія застосовує інноваційні методи, зокрема технологію бульбашкового друку, що дозволяє наносити високоякісні кольорові принти на біг-беги. Вони отримали сертифікацію ISO 21898, що підтверджує відповідність їхніх продуктів міжнародним стандартам.

Таблиця 2.1

Видова структура продукції підприємства

№ з/п	Назва продукції (робіт, послуг)	Обсяг виготовленої продукції, т. шт			Абсолютне відхилення		
		2021	2022	2023	2022/ 2021	2023/ 2021	2023/ 2022
1	Поліетиленові мішки	500	550	600	50	50	100
2	Поліетиленові сумки	350	380	400	30	20	50
3	Поліетиленові рулони	600	650	700	50	50	100
4	Плівка для упаковки	450	480	520	30	40	70
5	Поліетиленові пакети	400	420	450	20	30	50
6	Поліетиленові контейнери	300	320	350	20	30	50
	Разом	2600	2800	3020	-	-	-

Примітка: сформовано автором.

Фінансові показники:

Зростання доходів: У 2023 році компанія «XXXXXXXXXX» зафіксувала збільшення чистого доходу на 19,9%.

Активи: Загальні активи компанії зросли на 136,75% у 2023 році, що свідчить про значні інвестиції в операційну діяльність.

Рентабельність: Попри збільшення доходів, компанія відзначила зниження рентабельності, зокрема падіння чистої рентабельності на 3,76%.

Аналіз динаміки показників випуску та реалізації продукції підприємства за період 2021–2023 років демонструє значні зміни в обсягах залишків готової продукції на складі та рівнях її продажу що продемонстровано в таблиці 2.2. Залишок готової продукції на початок 2021 року становив 53 681,6 тис. зл., але до 2022 року він значно зменшився до 14 928,29 тис. зл., що свідчить про

скорочення запасів або високий попит на продукцію, який потребував реалізації більшої кількості товарів. У 2023 році залишок на початок року зріс до 79 472,07 тис. зл., що вказує на значне накопичення запасів на складі. Обсяг реалізації продукції демонструє позитивну динаміку з 2 796 773,41 тис. зл. у 2021 році до 17 263 376,29 тис. зл. у 2022 році, що є значним збільшенням, яке свідчить про підвищений попит або розширення каналів збуту. У 2023 році цей показник зріс до 20 699 230,02 тис. зл., що є ще більшим зростанням. Залишок готової продукції на кінець року також зазнав змін. У 2021 році він становив 5 413,36 тис. зл., у 2022 році знизився до 1 910,94 тис. зл., але у 2023 році зріс до 79 472,07 тис. зл. Це значне збільшення залишків може бути пов'язане з уповільненням темпів реалізації або з наміром підприємства забезпечити майбутній попит.

Таким чином, загальний аналіз показує стабільне зростання обсягів реалізації продукції, при цьому коливання залишків на складі можуть бути результатом сезонних факторів або змін на ринку.

Таблиця 2.2

Аналіз зміни обсягу реалізації продукції підприємства

Показники	2021 рік	2021 рік	2023 рік	Відхилення		
				2021/2021	2023/2022	2023/2021
Залишок готової продукції (товарів) на початок року	53681,60	14928,29	79472,07	-38753,31	64543,78	25790,47
Обсяг реалізації продукції підприємством	2796773,41	17263376,29	20699230,02	14466603	3435853,73	17 902 456,61
Залишок готової продукції на кінець року	5413,36	1910,94	79472,07	-3502,42	77561,13	74058,71

Примітка: сформовано автором.

2.2 Аналіз фінансово-економічного стану досліджуваного підприємства

Фінансово-економічний стан підприємства є одним із ключових чинників, який визначає його здатність ефективно функціонувати в умовах ринкової конкуренції.

Для проведення такого аналізу використовуються різні фінансові коефіцієнти та інструменти, зокрема коефіцієнт рентабельності, оборотності активів, платоспроможності, ліквідності [13].

Аналіз основних показників діяльності

Розраховані техніко-економічні показники свідчать про змінну динаміку показників за аналізований період. Нижче наведено основні результати.

Динаміка чистого прибутку:

Таблиця 2.3

Динаміка чистого прибутку за роками

Рік	Прибуток (тис. злотих)
2021	55 264,08
2022	785 130,99
2023	859 909,62

Примітка: сформовано автором у результаті аналізу фінансової звітності ПрАТ «XXXXXXXXXXXX» за 2021–2023 рр.

Аналіз рентабельності ПрАТ «XXXXXXXXXXXX» за 2021–2023 роки показує цікаві зміни в ефективності роботи підприємства. Наприклад, рентабельність сукупного капіталу у 2021 році була на рівні 9%, а вже в 2022 році підскочила до 28%. Це досить вагомий стрибок, який свідчить про ефективне використання активів. Проте в 2023 році цей показник впав до 3,62%, що демонструє серйозні проблеми в управлінні ресурсами.

Ситуація з власним капіталом також мала контрастну динаміку. У 2021 році рентабельність була 58%, у 2022 – вже 90%, але потім у 2023 році різко впала до 11,43%. Таке різке падіння може говорити про збільшення витрат або зменшення доходів компанії.

Щодо валової рентабельності продажів, то у 2021 році вона становила 108%, у 2022 зросла до 125%, а в 2023 році злегка зменшилася до 124,44%. Тобто

навіть за певного зниження, підприємство все одно демонструвало досить сильну здатність отримувати валовий прибуток.

Цікаво, що операційна рентабельність показала трохи іншу картину: після зниження у 2022 році вона в 2023 році навіть зросла. Це може свідчити про покращення операційної діяльності, що є гарним сигналом [25].

Проте чиста рентабельність продажів розчарувала. Зростання у 2022 році до 5,05% після 1,97% у 2021 році виглядало обнадійливо, але потім у 2023 році цей показник упав до 1,13%. Це може бути наслідком зростання витрат або змін у податковій політиці.

Загалом, можна сказати, що 2022 рік став піком ефективності підприємства, але результати 2023 року показують, що потрібні більш уважний контроль витрат і ефективніша робота з активами.

Таблиця 2.4

Розрахунок показників рентабельності

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення		
				2022/2021	2023/2022	2023/2021
Рентабельність сукупного капіталу	9%	28%	3,62%	19%	-24,38%	-5,38%
Рентабельність власного капіталу	58%	90%	11,43%	32%	-78,57%	-46,57%
Валова рентабельність продажу	108%	125%	124,44%	17%	-0,56%	16,44%
Операційна рентабельність продажу	123,64%	108,92%	130,5%	-14,72%	21,58%	6,86%
Чиста рентабельність продажу	1,97%	5,05%	1,13%	+3,08	-3,92%	-0,84%

Примітка: сформовано автором у результаті аналізу фінансової звітності ПрАТ «XXXXXXXXXX» за 2021–2023 рр.

Зміни обумовлені впливом кількох факторів: збільшенням обсягів реалізації продукції, змінами в цінах та впливом операційних витрат. Факторний аналіз прибутку за 2021–2023 роки який продемонстровано в таблиці 2.5 вказує на значні зміни у фінансових результатах компанії. Основні фактори, що вплинули на динаміку показників, такі:

Чистий дохід від реалізації продукції зріс з 2 798 773,41 тис. зл. у 2021 році до 20 699 230,02 тис. зл. у 2023 році, що становить приріст на 17 900 456,61 тис. зл. за весь аналізований період. У порівнянні з 2021 роком, у 2022 році дохід збільшився на 12 752 653,38 тис. зл., а у 2023 році – ще на 5 147 803,23 тис. зл. порівняно з 2022 роком, що свідчить про активне зростання обсягів реалізації.

Собівартість реалізованої продукції також зросла відповідно до збільшення доходів, з 2 739 279,85 тис. зл. у 2021 році до 20 648 351,12 тис. зл. у 2023 році. Збільшення собівартості на 17 909 071,27 тис. зл. за весь період вказує на високу вартість реалізованої продукції, що знижує рентабельність.

Інші операційні доходи зросли незначно у 2022 році (+89,78 тис. зл.), однак у 2023 році скоротилися на 785,97 тис. зл., що вказує на зменшення доходів від додаткових операцій.

Інші операційні витрати різко збільшилися у 2023 році, досягнувши 133 037,25 тис. зл.. Приріст витрат у 2023 році порівняно з 2022 роком становив 123 723,79 тис. зл., що суттєво зменшує чистий прибуток підприємства.

Інші фінансові доходи знизилися з 3 797,08 тис. зл. у 2021 році до 850 тис. зл. у 2022 році, а в 2023 році різко зросли до 149 540,63 тис. зл. (+148 690,63 тис. зл. порівняно з 2022 роком). Такий значний ріст у 2023 році позитивно вплинув на фінансовий результат.

Фінансові витрати зросли з 2 718,26 тис. зл. у 2021 році до 149 540,63 тис. зл. у 2023 році, що свідчить про підвищення витрат на фінансування.

Витрати на податок на прибуток також суттєво змінилися: з 6 006,00 тис. зл. у 2021 році до 143 841,00 тис. зл. у 2022 році (+137 835,00 тис. зл.), однак у 2023 році знизилися до 60 679 тис. зл. (-83 162 тис. зл. порівняно з 2022 роком), що позитивно вплинуло на чистий прибуток.

Чистий фінансовий результат за аналізований період значно зріс, з 55 264,08 тис. зл. у 2021 році до 785 130,99 тис. зл. у 2022 році (+729 866,91 тис. зл.) та знизився до 248 851,24 тис. зл. у 2023 році. Хоча у 2023 році фінансовий результат зменшився на 536 279,75 тис. зл., його рівень залишається значно вищим порівняно з 2021 роком.

Динаміка прибутку за 2021–2023 роки демонструє значне збільшення доходів і витрат, що призвело до істотного зростання фінансового результату у 2022 році та його зниження у 2023 році. Високі витрати на реалізацію продукції та інші витрати у 2023 році негативно вплинули на фінансовий результат, що потребує оптимізації для підвищення рентабельності підприємства в майбутньому.

Таблиця 2.5

Факторний аналіз прибутку (зл.)

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення		
				2022/2021	2023/2022	2023/2021
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2798773,41	15551426,79	20699230,02	+12752653,38	+5147803,23	17900456,61
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2739279,85	15551426,85	20648351,12	+11857751,92	+5096924,27	17909071,27
Інші операційні доходи	700,22	790	4,03	+89,78	-785,97	-696,19
Інші операційні витрати	2.52	9313,46	133037,25	+9,310,94	+123723,79	133034,74
Інші фінансові доходи	3797,08	850	149540,63	-2947,08	148690,63	145743,55
Фінансові витрати	2718,26	17749,57	149540,63	15031,31	131791,06	146822,37
Втрати (дохід) з податку на прибуток	6 006,00	143841	60679	+137835	-83162	54673
Чистий фінансовий результат	55264,08	785130,99	248851,24	+729866,91	536279,75	193587,16

Примітка: сформовано автором у результаті аналізу фінансової звітності ПрАТ «XXXXXXXXXX» за 2021–2023 рр.

2.3 Аналіз платоспроможності за для відшукання резервів для організації інформаційних систем обліку

Фінансовий стан підприємства – це комплексна характеристика, яка відображає обсяг, структуру, розміщення та використання його фінансових ресурсів. Цей показник визначає здатність підприємства функціонувати

стабільно, своєчасно виконувати свої зобов'язання та підтримувати конкурентоспроможність. Ефективна оцінка фінансового стану дає змогу керівництву приймати обґрунтовані управлінські рішення, які сприяють раціональному використанню ресурсів та підвищенню економічної ефективності.

Однією з ключових складових аналізу фінансового стану є показники ліквідності, які оцінюють спроможність підприємства своєчасно погашати свої короткострокові зобов'язання. Ці коефіцієнти відображають, наскільки ефективно підприємство може конвертувати свої активи в грошові кошти для забезпечення платіжної спроможності.

Для більш глибокого розуміння фінансової стійкості ПрАТ «XXXXXXXXXX» за період 2021–2023 років було проведено розрахунок показників ліквідності, що представлено в таблицях 2.6. та 2.7. Аналіз цих даних дозволить визначити, наскільки підприємство здатне адаптуватися до поточних фінансових потреб і вирішувати свої зобов'язання без втрати стабільності.

Аналіз змін коефіцієнтів ліквідності ПрАТ «XXXXXXXXXX» за 2021–2023 роки виявляє декілька важливих тенденцій, що характеризують фінансовий стан підприємства. Коефіцієнт загальної ліквідності, що показує здатність підприємства покривати всі свої короткострокові зобов'язання, знизився з 1,18 у 2021 році до 1,04 у 2022 році (-0,14). Це зниження свідчить про певне ослаблення фінансових можливостей підприємства, оскільки воно має меншій запас для покриття поточних боргів. Однак у 2023 році коефіцієнт зріс до 1,08, що можна розцінювати як незначне поліпшення ситуації. Проте, порівняно з рівнем 2021 року, ліквідність залишалась нижчою, що все ще вказує на обмеженість засобів для погашення короткострокових зобов'язань.

Що стосується коефіцієнта проміжної ліквідності, він також знизився з 1,15 у 2021 році до 1,02 у 2022 році (-0,13), що вказує на зниження можливостей підприємства покривати борги за рахунок найбільш ліквідних активів. Однак, у 2023 році коефіцієнт зріс до 1,06, що свідчить про покращення ситуації, але все ж таки залишається нижчим за рівень 2021 року. Така динаміка свідчить про

необхідність збереження фінансової гнучкості для покриття поточних зобов'язань.

Найбільше зниження показав коефіцієнт абсолютної ліквідності. Якщо у 2021 році він становив 0,07, то в 2022 році знизився до 0,01, що є значним падінням на 0,06. Це вказує на недостатність грошових коштів і їх еквівалентів, що в критичній ситуації не дозволяє своєчасно покрити короткострокові борги. У 2023 році коефіцієнт став від'ємним (-0,06), що ще більше погіршило фінансову стабільність підприємства. Від'ємний коефіцієнт абсолютної ліквідності вказує на значні проблеми з платоспроможністю, оскільки підприємство не має достатньо коштів для покриття поточних зобов'язань.

Загалом, за аналізований період спостерігається нестабільна динаміка ліквідності підприємства. В той час як в 2023 році були деякі позитивні зміни, рівень ліквідності за основними коефіцієнтами все ще залишається нижчим, ніж у 2021 році. Це свідчить про необхідність вжиття заходів щодо покращення ліквідності та підвищення фінансової стійкості підприємства [13]. Необхідно зосередитися на посиленні контролю за ліквідністю, оптимізації оборотних засобів та стратегічному плануванні для забезпечення платоспроможності в майбутньому.

Таблиця 2.6

Динаміка відносних коефіцієнтів ліквідності

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення		
				2022/2021	2023/2022	2023/2021
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,18	1,04	1,08	-0,14	0,04	-0,1
Коефіцієнт проміжної ліквідності	1,15	1,02	1,06	-0,13	0,04	-0,09
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,07	0,01	-0,06	-0,06	-0,07	-0,13

Примітка: сформовано автором у результаті аналізу фінансової звітності ПрАТ «XXXXXXXXXX» за 2021–2023 рр.

Аналіз структури активів і пасивів компанії «XXXXXXXXXX» за 2021–2023 роки виявив важливі зміни в фінансовій стратегії підприємства. Найбільш ліквідні активи значно зросли, з 39 587,7 тис. зл. у 2021 році до 278 992,23 тис. зл.

у 2023 році. Це свідчить про підвищення обсягу активів, які підприємство може швидко перетворити на готівку для виконання своїх зобов'язань, що в цілому підвищує фінансову гнучкість підприємства. Щодо активів, які можуть бути швидко реалізовані, то їх обсяг зріс з 587 448,48 тис. зл. у 2021 році до 5 276 498,52 тис. зл. у 2023 році. Це означає, що підприємство збільшило свою здатність швидко реалізувати активи для покриття короткострокових зобов'язань, що покращує його ліквідність. Активи, що реалізуються повільніше, також збільшилися – з 15 952,79 тис. зл. у 2021 році до 80 222,07 тис. зл. у 2023 році. Це вказує на інвестиції підприємства в менш ліквідні активи, які можуть забезпечити стабільність і довгострокову підтримку фінансової діяльності, хоча вони мають нижчу ліквідність.

Таблиця 2.7

Динаміка ліквідності балансу підприємства

Актив	2021 рік	2022 рік	2021 рік	Пасив	2021 рік	2022 рік	2021 рік
Найбільш ліквідні активи, зл.	39587,7	275628,0 2	278992,2 3	Найбільш термінові зобов'язання, зл.	547718,87	2139734,37	4705810,40
Активи, що швидко реалізуються, зл.	587448,48	2308386,77	5276498,52	Короткострокові пасиви, зл.	0	0	0
Активи, що повільно реалізуються, зл.	15952,79	37670,38	80 222,07	Довгострокові пасиви, зл.	0	0	0
Активи, що важко реалізуються, зл.	0	867800	1802395,27	Постійні пасиви, зл.	96027,18	955936,8	2177888,04
Баланс	643746	3095671,27	6883698,44	Баланс	643746	3095671,27	6883698,44

Примітка: сформовано автором у результаті аналізу фінансової звітності ПрАТ «XXXXXXXXXX» за 2021–2023 рр.

З іншого боку, найбільш термінові зобов'язання підприємства значно зросли – з 547 718,87 тис. зл. у 2021 році до 4 705 810,40 тис. зл. у 2023 році. Це

свідчить про збільшення короткострокових боргів, що може підвищити фінансові ризики та вимагатиме ретельного контролю за ліквідністю для їх ефективного погашення. Водночас, власний капітал підприємства також виріс – з 96 027,18 тис. зл. у 2021 році до 2 177 888,04 тис. зл. у 2023 році. Це позитивно оцінюється як зміцнення фінансової стійкості компанії, що знижує фінансові ризики. Таким чином, за період з 2021 по 2023 роки структура активів і пасивів «XXXXXXXXXX» зазнала значних змін.

Підвищення частки ліквідних активів і власного капіталу вказує на покращення фінансової стабільності та ліквідності компанії. Проте, зростання короткострокових зобов'язань вимагає пильнішого контролю та ефективного управління фінансами для забезпечення своєчасного виконання зобов'язань.

Аналіз фінансових показників за період 2021–2023 років дозволяє оцінити рентабельність, ефективність продажів, продуктивність використання ресурсів і рівень фінансової залежності підприємства. Рентабельність власного капіталу у 2021 році становила 58%, а в 2022 році цей показник зріс на 32% до 90%. Проте в 2023 році рентабельність різко впала до 11,43%, що відображає зниження на 78,57% порівняно з 2022 роком. Це може бути пов'язано з зниженням прибутковості або збільшенням капіталовкладень, що погіршило ефективність використання власного капіталу.

Чиста рентабельність продажу у 2021 році складала 1,97%. У 2022 році цей показник підвищився до 5,05%, що є зростанням на 3,08%. Однак у 2023 році він знизився до 1,13%, що означає падіння на 3,92% у порівнянні з 2022 роком. Зменшення чистої рентабельності вказує на зниження прибутковості від реалізації продукції, ймовірно, через збільшення витрат або зниження цін.

Ресурсовіддача у 2021 році становила 1,48, але знизилася до 0,45 у 2022 році, а в 2023 році цей показник знизився ще більше до 0,046. Загальне зниження на 1,434 вказує на зниження ефективності використання ресурсів підприємства, що може бути наслідком зростання витрат або зниження продуктивності.

Коефіцієнт фінансової залежності зменшився з 6,7 у 2021 році до 3,25 у 2022 році і до 3,16 у 2023 році. Зниження коефіцієнта свідчить про зменшення

частки залучених коштів у структурі капіталу, що сприяє підвищенню фінансової незалежності і може забезпечити більшу стабільність підприємства в довгостроковій перспективі.

Таблиця 2.8

Порівняння показників фінансової ефективності за 2021–2023 роки

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення		
				2022/2021	2023/2022	2023/2021
Рентабельність власного капіталу	58%	90%	11,43%	32%	-78,57%	-46,57%
Чиста рентабельність продажу	1,97%	5,05%	1,13%	3,08%	-3,92%	-0,84%
Ресурсовіддача	1,48	0,45	0,046	-1,03	-0,404	-1,434
Коефіцієнт фінансової залежності	6,7	3,25	3,16	-3,45	-0,09	-3,54

Примітка: сформовано автором у результаті аналізу фінансової звітності ПрАТ «XXXXXXXXXXXX» за 2021–2023 рр.

Отримані результати аналізу прибутку підприємства дозволяють вирішити кілька важливих управлінських завдань. Зокрема, вони допомагають оцінити ефективність використання прибутку, що є критичним для визначення здатності підприємства генерувати додаткові ресурси для розвитку. Також це дає змогу оцінити умови кредитування та рівень ризику підприємства, що важливо для банків і інших фінансових установ при ухваленні рішень про надання кредитів.

Крім того, своєчасне погашення заборгованості перед бюджетами, банками та іншими контрагентами є важливим аспектом для забезпечення фінансової стабільності підприємства [56].

Результати аналізу допомагають ідентифікувати резерви для покращення фінансових результатів, що може включати як оптимізацію витрат, так і збільшення доходів через розширення ринків збуту чи підвищення ефективності виробництва. Також виявлені резерви сприяють розвитку інформаційних технологій в обліку та оподаткуванні, що є важливим для покращення облікових процесів і прийняття управлінських рішень. Впровадження таких технологій підвищує прозорість і контроль за фінансовими потоками, що допомагає уникнути помилок та зловживань.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИХ ПРОЦЕДУР З ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ОБЛІКУ

3.1 Аналіз зовнішнього середовища АТ «XXXXXXXXXXXX» у процесі планування стратегічного розвитку підприємства

XXXXXXXXXXXX займається виготовленням бігбегів, що є частиною галузі виробництва пластикових та інших упаковок. Згідно з Класифікацією видів економічної діяльності (КВЕД), діяльність підприємства може бути віднесена до групи, що займається виробництвом товарів, які призначені для транспортування та зберігання сипких вантажів.

Підприємство може відноситись до наступних видів економічної діяльності:

КВЕД 22.22 – Виробництво пластикових виробів для упаковки.

КВЕД 46.90 – Оптова торгівля іншими машинами та обладнанням.

КВЕД 77.39 – Оренда і лізинг інших предметів рухомого майна, зокрема транспортних засобів для перевезення вантажів.

Оцінка привабливості галузі для підприємства на ринку бігбегів може бути здійснена з урахуванням найважливіших показників. Пропоную розглянути підхід, який охоплює встановлення прогнозних меж, визначення ваги кожного показника, та обчислення середнього значення, що дасть комплексну оцінку ринкових перспектив.

Вибір важливих критеріїв та меж прогнозів

Для галузі виробництва бігбегів найбільш значущими показниками будуть ті, що пов'язані з попитом на продукцію, конкуренцією та рентабельністю. Враховуючи специфіку ринку та тенденції в Україні, доцільно обрати прогнозний горизонт на 2-3 роки, що дозволить адаптуватися до можливих змін у

середньостроковій перспективі. Це допоможе підприємству вчасно реагувати на ринкові виклики і скоригувати стратегічні напрямки розвитку [35].

Аналіз основних конкурентів

«XXXXXXXXXX» функціонує на ринку, де діє низка інших компаній, які також виробляють бігбеги. Аналіз конкурентів має на меті виявлення ключових сильних і слабких сторін, таких як:

Позиціонування: Чи орієнтуються конкуренти на конкретні галузі або сегменти клієнтів, наприклад, лише на аграрний сектор чи промислові товари?

Цінова політика: Як структурується ціна конкурентів, чи є можливість конкурувати за рахунок зниження вартості або покращення якості продукції.

Інновації та технології: Наскільки активно конкуренти впроваджують нові технології для виробництва більш надійних або екологічно чистих бігбегів та на стільки це вигідно відносно становища на ринку.

Аналіз факторів привабливості галузі

Попит: Стійкий попит у галузях-споживачах забезпечує високий рівень привабливості. Високий попит на пакування та зберігання сипучих матеріалів створює сприятливі умови для розвитку виробництва бігбегів.

Конкуренція: Сегмент має високий рівень конкуренції, але компанії з інноваційним підходом або унікальними технологіями можуть зайняти вигідніші позиції.

Темпи зростання: Галузь демонструє зростання, враховуючи збільшення використання великих пакувальних матеріалів у промисловості.

Аналіз зовнішнього середовища підприємства дозволяє оцінити вплив зовнішніх факторів на діяльність організації. Найбільш поширені підходи до аналізу зовнішнього середовища PESTEL і SWOT

PESTEL-аналіз – оцінює вплив шести основних факторів:

Політичні (P): законодавство, урядова політика, регуляторні норми.

Економічні (E): рівень інфляції, курси валют, ставки оподаткування.

Соціальні (S): демографічні зміни, рівень доходів, культурні особливості.

Технологічні (T): розвиток інновацій, нові технології, автоматизація.

Екологічні (E): екологічні норми, зміни клімату, екотренди.

Правові (L): законодавчі зміни, захист прав інтелектуальної власності.

SWOT-аналіз. Хоча його зазвичай використовують для внутрішнього аналізу, SWOT можна застосувати і для оцінки зовнішніх факторів:

Можливості (Opportunities): нові ринки, сприятливі законодавчі зміни.

Загрози (Threats): конкуренти, зміни в попиті, нестабільність на ринку.

PESTEL-Аналіз

Політичні фактори (P): Польща є членом ЄС, що забезпечує доступ до європейського ринку та стабільні регуляторні умови. Підтримка екологічних ініціатив з боку уряду (наприклад, програми з утилізації та переробки упаковки). Можливі зміни податкового законодавства можуть вплинути на витрати.

Економічні фактори (E): Зростання доходу компанії на 19.9% у 2023 свідчить про позитивний економічний тренд у галузі. Збільшення активів на 136.75% дозволяє компанії інвестувати у розвиток. Інфляція чи підвищення цін на сировину можуть вплинути на рентабельність.

Соціальні фактори (S): Попит на екологічні рішення з боку споживачів (наприклад, упаковка з можливістю переробки). Зростаюча популярність великих упаковок серед агропромислових підприємств і будівельних компаній.

Технологічні фактори (T): Автоматизація виробництва може підвищити ефективність і знизити витрати. Інноваційні рішення в галузі матеріалів можуть створити конкурентну перевагу.

Екологічні фактори (E): Посилення екологічного законодавства в ЄС вимагає від компаній переходу на стійкі технології. Зростання попиту на екологічно безпечну упаковку [46].

Правові фактори (L): Регуляції ЄС щодо утилізації відходів і зменшення пластикових відходів. Вимоги до сертифікації продукції для експорту на європейські ринки.

Таблиця 3.1

SWOT-аналіз діяльності АТ «XXXXXXXXXXXX»

Внутрішнє середовище		Негативний вплив
Сильні сторони проєкту (Strengths)	Слабкі сторони проєкту (Weakness)	
Стабільне зростання доходів (+19.9%). Значне збільшення активів (+136.75%), що свідчить про розвиток компанії. Розташування у Польщі забезпечує доступ до ринку ЄС і центральної логістичної інфраструктури.	Зниження чистого прибутку на 3.76%, що може свідчити про зростання витрат. Можлива залежність від кількох ключових постачальників чи ринків.	
Можливості проєкту (Opportunities)	Загрози проєкту (Threats)	
Зростання попиту на екологічну упаковку в Європі. Впровадження нових технологій для зменшення собівартості продукції. Розширення на нові ринки, зокрема країни Східної Європи чи Азії.	Конкуренція в секторі, особливо з боку більших гравців. Коливання вартості сировини, зміна законодавства/екологічних норм.	Негативний вплив
Зовнішнє середовище		

Примітка: сформовано автором.

Провівши SWOT та PEST аналізи підприємства «XXXXXXXXXXXX», яке займається виробництвом бігбегів, ми визначили ключові фактори, що впливають на ефективність його інформаційних систем в обліку, аналізі та аудиті. Зокрема, ми виділили сильні та слабкі сторони компанії з точки зору інтеграції технологій в управління бізнес-процесами.

Сильні сторони (Strengths): Наявність стабільного бюджету на оновлення інформаційних систем, що дозволяє забезпечити високий рівень автоматизації процесів обліку та фінансової звітності. Власні магазини та системи збуту продукції мають інтеграцію з ERP-системою, що дозволяє ефективно контролювати запаси та фінансові потоки. Велика кількість оброблених даних про клієнтів та постачальників дозволяє проводити детальний аналіз та планувати стратегії для подальшого розвитку. Команда висококваліфікованих

спеціалістів з інформаційних технологій та бухгалтерії, що забезпечує належну підтримку облікових і аудиторських процесів.

Слабкі сторони (Weaknesses): Недосконала інтеграція між різними підсистемами обліку, що може призводити до помилок та затримок в обробці фінансової звітності. Відсутність систематичного контролю за якістю даних у облікових системах, що може вплинути на точність фінансових показників та результати аудиту. Недостатня автоматизація обробки даних для стратегічного планування та прийняття рішень, що ускладнює аналіз ефективності використання ресурсів підприємства. Відсутність вітчизняних профілів компанії в соціальних мережах, що обмежує потенціал для використання цифрових маркетингових інструментів для просування продуктів.

Можливості (Opportunities): Зростання попиту на автоматизовані системи обліку та аналізу для покращення ефективності бізнес-процесів. Розширення функціоналу інформаційних систем за рахунок нових технологій, таких як штучний інтелект та машинне навчання, що дозволить вдосконалити прогнозування фінансових результатів. Зростання інтересу до впровадження міжнародних стандартів обліку (наприклад, IFRS) в Україні, що створює попит на інтеграцію більш складних та ефективних інформаційних систем.

Загрози (Threats): Підвищення цін на програмне забезпечення та витрати на підтримку інформаційних систем, що може негативно вплинути на фінансовий результат підприємства. Зміни в податковій політиці, які потребують адаптації облікових систем до нових вимог для збереження відповідності законодавству. Підвищення ризику кіберзагроз та необхідність інвестувати в захист інформаційних систем від зовнішніх атак і витоку даних. Погіршення економічної ситуації в країні може призвести до зниження інвестицій у розвиток нових облікових та аналітичних систем, що може сповільнити автоматизацію процесів.

Податкова політика також має значний вплив на галузь виробництва пакувальних матеріалів, особливо коли йдеться про підтримку або обмеження певних видів виробництва:

Екологічні податки: У деяких країнах запроваджено податки на використання пластикових виробів або компонентів, що мають високий рівень негативного впливу на навколишнє середовище. В Україні також обговорюються ініціативи щодо запровадження екологічних податків, які стимулюватимуть підприємства використовувати екологічно чисті матеріали або перероблену сировину. Для підприємств, що спеціалізуються на пластику, це може вплинути на прибутковість та вимагати від них змін у виробництві для уникнення додаткових податків.

Податкові пільги для екологічних ініціатив: Деякі держави надають податкові пільги компаніям, які інвестують у зменшення впливу на навколишнє середовище або впроваджують стратегії сталого розвитку. Наприклад, інвестиції у сучасне обладнання для переробки або перехід на біорозкладні матеріали можуть дозволити підприємствам отримати податкові знижки або пільги. Це заохочує підприємства вкладати кошти у сталий розвиток, оскільки такі заходи допомагають знижувати податкове навантаження.

Адаптація до змін в оподаткуванні: Податкове законодавство, особливо щодо підприємств, що виробляють товари з пластику, може зазнавати частих змін у відповідь на економічні або екологічні фактори. Для «XXXXXXXXXX» важливо відстежувати ці зміни, щоб вчасно адаптувати облікову політику та оцінювати потенційний вплив на фінансовий стан підприємства. Наприклад, якщо будуть введені нові податки на виробництво пластикової упаковки, це може знизити рентабельність бізнесу та вимагати корекції стратегії продажів.

Правова складова охоплює закони та нормативно-правові акти, що визначають права, обов'язки та відповідальність підприємств, регулюючи їхню діяльність. Це включає допустимі норми трудових відносин, обмеження на певні види діяльності, а також механізми та форми захисту їхніх інтересів. Знання та дотримання чинного законодавства впливає на правильність укладення й виконання договорів, законність господарських операцій, можливості вирішення спорів та інші аспекти функціонування компанії (таблиці 3.2 і 3.3).

Таблиця 3.2

Оцінка ступеня впливу політичних факторів на діяльність АТ «XXXXXXXXXX»

Фактор	Експерти (ступінь впливу)				Середня оцінка	Ваговий коефіцієнт
	E1	E2	E3	E4		
Політичні						
Зміна законодавства	4	5	4	4	4,25	0,095
Зміна екологічних вимог	4	4	5	4	4,25	0,095
Можливості страйку	4	4	4	3	3,5	0,073
Рівень політичної грамотності	3	3	4	3	3,25	0,073

Примітка: сформовано автором.

Політичні фактори представлені діяльністю державних установ, політичних партій, блоків, груп і організацій, що формують цілі та напрями розвитку суспільства, визначають ідеологію, внутрішню та зовнішню політику держави. Вони також включають методи та засоби, які уряд планує впроваджувати. Для компанії важливо розуміти ступінь стабільності політичної ситуації в країні.

Економічні фактори: Ставлення до екологічності

Зростаюча суспільна увага до проблем екології суттєво впливає на попит на продукцію підприємства, зокрема на матеріали, виготовлені з вторинної сировини або екологічно чистих компонентів. Споживачі, особливо великі корпорації, надають перевагу товарам, які мають екологічно чисту упаковку, оскільки це покращує їхній імідж та відповідає загальним трендам сталого розвитку.

Підприємства, що виробляють бігбеги, можуть підвищити свою конкурентоспроможність, якщо вони зможуть задовольнити попит на екологічну продукцію. Це може вимагати переходу на сировину з перероблених матеріалів, але може сприяти розширенню ринків збуту та залученню клієнтів, які шукають екологічно відповідальну упаковку.

Приклад впливу: Переорієнтація на екологічну продукцію може збільшити собівартість через додаткові витрати на сертифікацію або закупівлю відповідних

матеріалів. Водночас, екологічно відповідальна продукція дозволяє залучити нових клієнтів із сегменту підприємств, що орієнтовані на сталість, і суттєво підвищує імідж компанії.

Таблиця 3.3

Оцінка ступеня впливу економічних факторів на діяльність АТ

«XXXXXXXXXX»

Фактор	Експерти (ступінь впливу)				Середня оцінка	Ваговий коефіцієнт
	E1	E2	E3	E4		
Економічні						
Економічний стан в країні	2	3	2	3	2,5	0,011
Динаміка курсу валют	4	4	4	5	4,25	0,095
Податкова політика	4	3	3	4	3,5	0,08
Рівень доходів населення	4	4	4	4	4	0,09

Примітка: сформовано автором.

Соціальні аспекти стосуються соціальних процесів, що впливають на суспільство та діяльність бізнесу. Соціальна структура охоплює демографічні характеристики, такі як рівень народжуваності, тривалість життя, темпи зростання населення, міграційні потоки, рівень освіти та професійної кваліфікації населення.

Таблиця 3.4

Оцінка ступеня впливу соціальних факторів на діяльність АТ

«XXXXXXXXXX»

Фактор	Експерти (ступінь впливу)				Середня оцінка	Ваговий коефіцієнт
	E1	E2	E3	E4		
Соціальні						
Рівень освіти	3	3	2	3	2,75	0,05
Демографічна ситуація	2	1	2	1	1,5	0,027
Культурний рівень населення	4	4	3	4	3,75	0,085

Примітка: сформовано автором.

3.2 Механізм інтеграції інформаційних систем в облікову політику підприємства

Інтеграція інформаційних систем в облікову політику підприємства є важливим аспектом підвищення ефективності управлінських і бухгалтерських процесів. Вона передбачає впровадження взаємопов'язаних програмних модулів та баз даних, що забезпечують автоматизацію облікових операцій, аналітики та звітності. Механізм інтеграції включає кілька ключових етапів, які гарантують якісне впровадження інформаційних систем без порушення функціонування підприємства.

Першим етапом є оцінка потреб підприємства. На цьому етапі аналізуються існуючі бізнес-процеси, ідентифікуються ключові точки взаємодії між підрозділами та визначаються області, які потребують автоматизації. Важливо оцінити, наскільки поточна облікова політика відповідає сучасним інформаційним вимогам і яким чином технології можуть покращити її виконання.

Другий етап – вибір програмного забезпечення (ПЗ). Підприємство має визначитися з типом системи, яка найкраще відповідає його потребам. Наприклад, це може бути ERP-система (Enterprise Resource Planning), яка об'єднує облікові функції з іншими аспектами діяльності, такими як управління запасами, логістика чи виробництво. Також можуть використовуватися спеціалізовані бухгалтерські програми, такі як 1С Підприємство, SAP або Oracle NetSuite, які дозволяють налаштувати облікові процеси відповідно до вимог законодавства та внутрішніх стандартів компанії.

На третьому етапі – підготовка до впровадження – здійснюється адаптація облікової політики до функціональних можливостей обраної інформаційної системи. Це включає перегляд класифікації облікових операцій, налаштування робочих місць і внесення змін до регламентів, що стосуються зберігання, обробки й передачі даних. Важливим аспектом є створення технічного завдання, яке визначає вимоги до системи, а також її взаємодію з існуючими інформаційними ресурсами.

Четвертий етап, технічна інтеграція – передбачає налаштування програмного забезпечення, об'єднання даних із різних джерел та синхронізацію існуючих модулів. Наприклад, якщо підприємство вже використовує CRM-систему, інтеграція з ERP дозволить об'єднати дані про продажі, клієнтів і фінансові операції в одному середовищі. Це дозволяє уникнути дублювання інформації та забезпечує її узгодженість. У процесі інтеграції особливу увагу приділяють розробці інтерфейсів, що дозволяють системам обмінюватися інформацією в режимі реального часу.

П'ятий етап – тестування та навчання персоналу. Перед початком повноцінного використання інформаційної системи проводиться її тестування з використанням реальних даних підприємства. Це дозволяє виявити можливі недоліки або помилки в роботі системи. Одночасно з цим проводяться тренінги для працівників, які будуть використовувати систему. Ефективне навчання забезпечує швидке освоєння нових технологій та мінімізує ризики пов'язані з помилками через недостатню підготовку персоналу.

Останній етап – моніторинг і оптимізація. Після запуску системи проводиться регулярний моніторинг її роботи для оцінки ефективності та виявлення можливостей для вдосконалення. В разі змін у законодавстві або внутрішніх процесах підприємства система може бути доопрацьована або налаштована відповідно до нових вимог.

Інтеграція інформаційних систем також має стратегічний вплив на облікову політику. Вона дозволяє підприємству забезпечувати прозорість обліку, відповідати міжнародним стандартам і оптимізувати ресурси. Наприклад, використання автоматизованих систем скорочує час на формування звітності, знижує витрати на обробку даних і мінімізує ризики помилок. Крім того, інтеграція дозволяє підприємству швидше реагувати на зміни в ринковому середовищі та більш ефективно планувати свою діяльність.

Таким чином, механізм інтеграції інформаційних систем є складним, але вкрай важливим процесом для підвищення ефективності облікової політики. Успішне впровадження інтегрованих рішень залежить від детального

планування, належної підготовки й ефективного управління змінами на всіх етапах процесу.

Інформаційні системи сприяють автоматизації процесів бухгалтерського обліку і знижують ймовірність помилок, пов'язаних з людським фактором. Вони забезпечують своєчасну обробку даних, важливих для складання актуальної фінансової звітності. Використовуючи таку систему, компанії можуть застосовувати стандартизований підхід до бухгалтерського обліку, підвищувати прозорість і підвищувати відповідність нормативним вимогам [56].

Крім того, інформаційні системи дозволяють швидко адаптувати облікову політику до змін у правовому та діловому середовищі та забезпечує централізоване управління обліковими даними, полегшуючи контроль та аудит.

Вплив автоматизації на зберігання, обробку та аналіз даних: Автоматизація може значно прискорити обробку великих обсягів даних і підвищити точність і ефективність процесу бухгалтерського обліку. Дані зберігаються в структурованому форматі, що забезпечує легкий доступ і подальшу обробку. Завдяки інструментам автоматизованого аналізу компанії можуть швидко отримати важливу інформацію, таку як фінансовий ризик та прибутковість. Автоматизація також допомагає зменшити витрати на управління даними та забезпечує кращий захист завдяки сучасним методам шифрування. Це дозволяє менеджерам приймати точні та своєчасні рішення на основі даних.

Інструменти для захисту обліково-аналітичної інформації: Сучасні IT-рішення, такі як шифрування даних, 2-факторна автентифікація та контроль доступу, використовуються для захисту інформації облікового запису. Корпоративні сервери оснащені системою резервного копіювання, яка захищає дані від втрати даних у разі збою або кібератаки. Антивірусні програми та брандмауери запобігають несанкціонованому доступу до системи та витоку конфіденційної інформації. Компанії також застосовують політику управління паролями та регулюють доступ до даних лише для авторизованих осіб. Хмарні сервіси дозволяють забезпечити додатковий рівень безпеки завдяки власним механізмам захисту [64].

Рекомендації щодо оптимізації використання ІТ-технологій: Щоб ефективно використовувати інформаційні технології, компаніям необхідно інвестувати свої людські ресурси в навчання роботи з автоматизованими системами. Рекомендовано також регулярно оновлювати програмне забезпечення відповідно до останніх вимог безпеки та специфікацій. Було б корисно інтегрувати вашу бухгалтерську систему з іншими інформаційними платформами, такими як CRM та ERP, для створення єдиного інформаційного середовища. Періодичні перевірки ІТ-систем повинні проводитися для виявлення потенційних вразливостей.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено теоретико-методичне обґрунтування особливостей обліково-аналітичного забезпечення та оцінено вплив інформаційних систем на процеси обліку, аналізу та аудиту. Дослідження підтвердило актуальність автоматизації облікових процесів, особливо для підприємств, які прагнуть підвищити ефективність управління ресурсами та зменшити ризики, пов'язані з людським фактором.

На основі виконаного аналізу сформовано низку рекомендацій щодо впровадження інформаційних систем для підвищення точності, прозорості та безпеки облікових даних. Особливу увагу приділено розвитку цифрових технологій та інтеграції інформаційних систем для вирішення проблем підприємств в умовах динамічного ринку. У процесі дослідження проведено аналіз діяльності «XXXXXXXXXX» – одного з провідних виробників біг-бегів у Польщі.

Аналіз основних показників економічного потенціалу ПрАТ «XXXXXXXXXX» дав наступні результати. Загальна сума активів підприємства у 2023 році склала 5 635 712,82 тис. зл., що на 72,03% більше порівняно з 2021 роком. Збільшення відбулося завдяки зростанню вартості найбільш ліквідних активів на 239 404,53 тис. зл. (в 6,5 разів), а також завдяки суттєвому підвищенню активів, що швидко реалізуються, які зросли на 4 689 050,04 тис. зл. (в 9 разів).

Сума пасивів підприємства за три роки зросла на 4 675 810,40 тис. зл., що на 7,6 разів більше порівняно з 2021 роком. Власний капітал також зріс, досягнувши 2 177 888,04 тис. зл. у 2023 році, що підтверджує фінансову стійкість підприємства.

Рентабельність власного капіталу демонструвала коливання: у 2021 році вона становила 58%, у 2022 році зросла до 90%, проте у 2023 році знизилася до

11,43%. Це свідчить про необхідність оптимізації використання капіталу для стабілізації прибутковості.

Коефіцієнти ліквідності відображають певну нестабільність: загальна ліквідність зменшилася у 2022 році, але частково покращилася у 2023 році. Однак абсолютна ліквідність залишилася критично низькою, що вказує на потребу у підвищенні рівня грошових коштів.

На основі проведеного аналізу було розроблено рекомендації для посилення обліково-аналітичного забезпечення, а саме:

Інтеграція інформаційних систем із хмарними технологіями для покращення доступності та захисту даних. Впровадження двофакторної автентифікації та шифрування для підвищення безпеки. Підготовка працівників щодо роботи з інформаційними системами та дотримання принципів захисту даних.

Розробка внутрішнього Положення про конфіденційність, яке регулює доступ до інформації та обмежує ризики втрати або спотворення чутливих даних.

Сформовані в роботі висновки й пропозиції можуть бути використані як на підприємстві «XXXXXXXXXX», так і на інших підприємствах галузі, що прагнуть покращити ефективність облікових процесів та управлінських рішень.

Встановлено, що підприємства, які активно впроваджують автоматизацію, отримують переваги у вигляді зменшення витрат часу на формування звітності, підвищення прозорості бізнес-процесів і поліпшення взаємодії між структурними підрозділами.

Таким чином, результати дослідження підтверджують доцільність і необхідність впровадження інформаційних систем у діяльність підприємств. Це сприяє ефективному управлінню фінансовими потоками, підвищенню точності аналітичних даних і забезпечує конкурентні переваги в умовах динамічного ринку.

Крім того, висновки стосуються компаній, які модернізують свої системи бухгалтерського обліку. Для перехідних організацій це дослідження є дорожньою картою для подолання операційної неефективності, забезпечення

дотримання вимог та використання інформаційних технологій для підтримки стратегічного зростання. Адаптивність запропонованого рішення дозволяє застосовувати його в різних областях, що робить цю роботу цінним ресурсом як для практиків, так і для вчених.

Таким чином, інтеграція сучасних інформаційних технологій у процеси бухгалтерського обліку, аналітики та аудиту є трансформаційною можливістю для компаній. Впроваджуючи автоматизацію та інновації, організації можуть не тільки розширити свої можливості фінансового управління, але й досягти довгострокового успіху в швидко мінливому бізнес-середовищі.

Це дослідження сприяє всебічному розумінню застосування інформаційних систем у бухгалтерському обліку та закладає основу для продовження досліджень та практичного прогресу в цій галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаменко. Інформаційні системи обліку: опорний конспект. Тернопіль: ТНТЕУ, 2017. 52 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/24957/1/ICO_опор_консп.pdf (дата звернення: 17.02.2024).
2. Сусіденко В. Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посіб. Київ: Центр учб. літ., 2016. 224 с. URL: http://kizman-tehn.com.ua/wp-content/uploads/2018/02/inform_system_i_teh_susidenko.pdf (дата звернення: 19.02.2024).
3. Сусіденко. Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посіб. Київ: Центр учб. літ., 2021. 7 с. URL: http://library.kpi.kharkov.ua/files/new_postupleniya/insito.pdf (дата звернення: 17.02.2024).
4. Гушко С. В. Облік і аудит виробничих витрат в умовах функціонування інформаційних систем підприємства. Київ, 2003. 20 с. URL: <https://orcid.org/0000-0002-4833-3694> (дата звернення: 11.02.2024).
5. Осмятченко В. О. Бухгалтерський облік в умовах застосування інформаційних технологій: теорія та організація : автореф. докторська дисертація. Київ, 2011. 35 с.
6. Дабіжа Д. В. Використання обліків та автоматизованих інформаційних систем при розслідуванні кримінальних правопорушень : автореф. кандидата юридичних наук. Київ, 2017. 22 с.
7. Федько М. Р. Система товарно-складського обліку з функцією прогнозування попиту на товари : магістерська робота. Київ, 2021. 111 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/56994> (дата звернення: 13.02.2024).

8. Кемарська Л. Управлінські інформаційні системи в аналізі та аудиті: конспект лекцій. Кам'янське, 2022. 49 с. URL: <https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/36/7-36-kl67.pdf> (дата звернення: 17.02.2024).
9. Руденко О. Інформаційні системи в аудиті: переваги та недоліки. Київ, 2022. С. 3. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/197232297.pdf> (дата звернення: 17.02.2024).
10. Кемарська. Інформаційні системи і технології в обліку і аудиті. Кам'янське, 2022. 120 с. URL: https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/36/7-36-z_kl38.pdf (дата звернення 18.02.2024).
11. Бойчик І.М. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ: Каравелла, 2013. 298 с.
12. Бондар М.І., Верига Ю.А., Орищенко М.М., Прохар Н.В., Лежненко Л.І. Звітність підприємства: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 570 с.
13. Волошина С.В. Економічний аналіз: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Кривий Ріг: КЕІ КНУ, 2015. 234 с.
14. Голубков Є.П. Маркетинг для професіоналів: практичний курс: підручник і практикум для бакалаврату та магістратури. 2017. С. 358–390.
15. Зянько В.В., Фурик В.Г., Вальдшмідт І.М. Фінанси підприємств. Частина 1. Вінниця: ВНТУ, 2016. 126 с.
16. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. Київ: Знання, 2011. 378 с.
17. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства. Київ: КНЕУ, 2017. 528с.
18. Тарасенко І.О., Гавшина О.І. Діагностика фінансового стану в системі управління економічною безпекою // Міжнародний науковий журнал. 2015. №8. С. 104–106.
19. Юрій Е.О., Руснак Т.В. Шляхи покращення фінансового стану підприємства в сучасних умовах // Наукова стаття. Мукачівський державний університет, 2018. С. 8.

20. Яцух О.О. Фінансовий стан підприємства та його методика оцінки // Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. 2018. С. 205.
21. Іванов О. Організаційна структура промислового підприємства. Київ, 2021.
22. Ковальчук В. Технологічні процеси у виробництві пакувальних матеріалів. Харків: Промінь, 2020.
23. Міжнародний стандарт фінансової звітності (МСФЗ) 16 “Основні засоби”. URL: <https://www.ifrs.org> (дата звернення: 23.03.2024).
24. Про затвердження Змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Нац. банку України від 23.08.2024 №100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0100500-24#Text> (дата звернення: 23.03.2024).
25. Аналітичний звіт Державної служби статистики України за 2023 рік. URL: <https://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 23.03.2024).
26. Дейнега О.Г. Фінансовий менеджмент: теорія і практика. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 472 с.
27. Внукова Н.М., Вдовенко Н.М., Кузьменко О.В. Фінанси підприємств: підручник. Харків: ХНЕУ, 2019. 368 с.
28. Національний стандарт бухгалтерського обліку (НСБО) 7 “Основні засоби”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 22.03.2024).
29. Матвієнко П.В. Управління економічною ефективністю підприємств: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2018. 310 с.
30. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 №996-XIV (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 23.03.2024).
31. Ткаченко Н.М., Ляшенко С.М. Основи аудиту: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2021. 256 с.
32. Юрченко О.В. Інноваційні технології в управлінні підприємствами. Львів: Львівський нац. ун-т, 2022. 198 с.

33. Баранова І.В., Кравченко В.В. Фінансовий облік: теорія і практика. Дніпро: ДНУ, 2019. 458 с.
34. Воробйов С.І., Максименко І.Ф. Управлінський облік: навч. посіб. Одеса: ОНУ, 2020. 320 с.
35. Захарченко А. Стратегії розвитку підприємств на основі цифрових технологій // Економіка України. 2021. №5. С. 15–20.
36. Орлов О. Методологія оцінки фінансової стійкості підприємства // Вісник економічної науки України. 2020. №2. С. 39–44.
37. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством. Київ: Кондор, 2018. 440 с.
38. Левицький Д.С. Оптимізація витрат в умовах ринкової економіки // Науковий вісник. 2019. №4. С. 75–79.
39. Кіреєв Є.І. Міжнародні стандарти аудиту: підручник. Харків: Основа, 2020. 384 с.
40. Про затвердження національних стандартів оцінки: Наказ Фонду держмайна України від 10.09.2003 №1891. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0964-03> (дата звернення: 25.03.2024).
41. Стратегія розвитку малого та середнього підприємництва в Україні до 2030 року. URL: <https://www.me.gov.ua> (дата звернення: 23.03.2024).
42. Мельник Л.Г. Основи економіки підприємства. Суми: Університетська книга, 2017. 284 с.
43. Демченко М. Проблеми фінансування підприємств в умовах нестабільності // Економічний часопис. 2022. №1. С. 50–55.
44. Міжнародний стандарт фінансової звітності (МСФЗ) 16 “Основні засоби”. URL: <https://www.ifrs.org> (дата звернення: 27.03.2024).
45. Про затвердження Змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Нац. банку України від 23.08.2024 №100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0100500-24#Text> (дата звернення: 27.03.2024).

46. GreenBiz, McKinsey. Тенденції екологічного споживання в промислових галузях. 2022.
47. Міжнародний стандарт аудиту (МСА) 200 “Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до МСА”. Вид. офіц. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/2016-2017-IAASB-Handbook-Volume-1_укр.pdf (дата звернення: 27.03.2024).
48. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.1993 №3125-ХІІ (станом на 1 жовт. 2018 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3125-12#Text> (дата звернення: 24.03.2024).
49. Статистика та економічні звіти Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 15.04.2024).
50. Звіт про стан виконання у 2023 році Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2021 р. №443. URL: <https://mepr.gov.ua/diyalnist/novyny-departmentiv/> (дата звернення: 15.04.2024).
51. Бутинець Ф.Ф., Бутинець І.Ф. Інформаційні системи і технології обліку: навчальний посібник. Житомир: Рута, 2019. 348 с.
52. Інформаційні системи в економіці: навчальний посібник / за ред. Л.І. Соколової. Київ: КНЕУ, 2020. 272 с.
53. Коваленко В.В. Автоматизація облікових процесів: теорія та практика. Харків: Фоліо, 2018. 300 с.
54. Бухгалтерський облік у контексті інформаційних систем. Бухгалтерський облік і аудит. 2022. №3. С. 45–52.
55. 1С:Бухгалтерія 8.2: посібник для користувачів. Київ: IT-Enterprise, 2019. 250 с.
56. Практичні аспекти автоматизації обліку в підприємницькій діяльності / за ред. науковців ЧНУ імені Ю. Федьковича. Чернівці: Книги – ХХІ, 2020. 240 с.

57. Андрущенко В.Л. Економічна інформатика: підручник. Київ: Знання, 2017. 400 с.
58. Соколовська О.М. Моделювання процесів обліку в умовах цифровізації. Київ: НАН України, 2021. 320 с.
59. Лук'янова О.І. Програмне забезпечення облікових систем: навчальний посібник. Львів: ЛНУ, 2020. 210 с.
60. Інформаційні технології в обліку та аудиті: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 12 травня 2023 р., Київ. Київ: КНЕУ, 2023. 180 с.
61. Управлінський облік: збірник статей. Журнал “Управлінський облік”. 2022. №5. С. 28–37.
62. Портал “Дебет-Кредит”. Практичні матеріали для обліку. URL: <https://www.dtkk.ua> (дата звернення: 15.04.2024).
63. ДСТУ ISO 15489-1:2019. Інформація та документація. Управління документацією. Частина 1: Основні положення. Київ: Держстандарт України, 2019. 26 с.
64. Білан, А. В. Захист інформації в облікових системах: підручник. – Дніпро: Ліра, 2021. – 290 с.
65. Пшенична М. В. Інформаційні системи в обліку, аналізі та аудиті: теорія, методика застосування. Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування : Тези доп. VII міжнар. науково-практ. конф., м. Луцьк, 21 листоп. 2024 р. Луцьк, 2024. С. 232.
66. Пшенична М. В. Перспектива розвитку інформаційних систем обліку: трансформація та інновації. *Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування* : Тези доп. VI міжнар. науково-практ. конф., м. Луцьк, 16 трав. 2024 р. Луцьк, 2024. С. 116–117.

ДОДАТКИ